

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta záhradníctva
a krajinného inžinierstva

Katedra krajinného plánovania
a pozemkových úprav

Ing. Lenka Lackóová, PhD. – doc. Ing. Klaudia Halászová, PhD.

ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO

Nitra 2015

Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: Ing. Lenka Lackóová, PhD. (6 AH)
Katedra krajinného plánovania a pozemkových úprav
FZKI, SPU v Nitre

doc. Ing. Klaudia Halászová, PhD. (1,32 AH)
Katedra krajinného plánovania a pozemkových úprav
FZKI, SPU v Nitre

Recenzenti: prof. Ing. Jozef Hrubec, CSc.
RNDr. Daniel Helfer

Schválil rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 1. 12. 2015
ako skriptá pre študentov SPU.

© L. Lackóová, K. Halászová, Nitra 2015

ISBN 978-80-552-1435-1

Obsah

ÚVOD	5
Slovník	6
Zoznam použitých značiek a skratiek	9
1 Európska environmentálna politika	10
1.1 Historický prehľad	10
1.2 Zásady a princípy legislatívy EÚ	13
1.3 Európska environmentálna legislatíva	14
1.4 Inštitucionálne pozadie	16
2 Štátna environmentálna politika	17
2.1.1 Orientácia štátnej environmentálnej politiky	17
2.1.2 Zásady štátnej environmentálnej politiky	18
2.1.3 Ciele štátnej environmentálnej politiky	19
3 Dobrovoľné nástroje environmentálnej politiky	20
3.1 Environmentálne označovanie produktov	20
3.1.1 Legislatívne zabezpečenie v SR	20
3.1.2 Národná environmentálna značka	20
3.1.3 Environmentálna značka Európskej únie	21
3.1.4 Dôvody udeľovania environmentálnych značiek	23
3.1.5 Environmentálne označovanie typu II	24
3.1.6 Environmentálne označovanie vo svete	25
3.1.7 Orgány štátnej správy	25
3.2 Zelené verejné obstarávanie	26
3.3 Posudzovanie životného cyklu – súbor noriem ISO 1404X	26
3.3.1 LCA metóda	29
3.3.2 Ciele a účel LCA	29
3.3.3 Varianty LCA	30
3.3.4 Uplatnenie LCA metódy	30
3.4 Čistejšia produkcia	31
3.5 Schéma Európskeho spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit	33
3.5.1 Legislatívny rámec zabezpečenie EMAS v EÚ a SR	36
3.5.2 Sektorové referenčné dokumenty	36
3.5.3 Environmentálny overovateľ	37

3.5.4	Podpora účasti organizácie v schéme EMAS.....	39
3.5.5	Interný environmentálny audit	39
3.5.6	Podávanie environmentálnych správ	40
3.5.7	Orgány štátnej správy pôsobiace na úseku EMAS v SR.....	42
3.5.8	Logo EMAS	44
3.6	Systém environmentálneho manažérstva podľa ISO 14001:2004.....	44
3.6.1	Norma ISO 14001:2004 (ISO 14001:2015)	45
3.6.2	Ďalšie vybrané súbory noriem ISO 14000	46
3.6.3	Prvky systému environmentálneho manažérstva	48
3.6.4	Model systému environmentálneho manažérstva.....	48
3.6.5	Úvodné environmentálne preskúmanie	51
3.6.6	Environmentálna politika	51
3.6.7	Plánovanie	52
3.6.8	Implementácia a prevádzkovanie	54
3.6.9	Kontrolovanie.....	57
3.6.10	Preskúmanie manažmentom.....	59
3.6.11	Certifikácia	59
3.6.12	Komunikácia o životnom prostredí v organizácii	60
3.6.13	Hodnotenie environmentálneho správania	65
3.6.14	Inštitucionálne zabezpečenie EMS podľa súboru noriem ISO 14000 v SR.....	70
3.7	ISO 50001 – systémy energetického manažérstva	70
4	Požiadavky právnych predpisov SR pre oblasť ochrany ŽP vo vzťahu k požiadavkám normy	72
4.1	Ochrana prírody a krajiny.....	72
4.2	Vodné hospodárstvo	73
4.3	Odpadové hospodárstvo	81
4.4	Ochrana ovzdušia	85
4.5	Prevenia závažných priemyselných havárií	90
4.6	Integrovaná prevencia a kontrola	92
4.7	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie	99

ÚVOD

K základným ľudským právam, patrí právo na zdravé životné prostredie. Ústava Slovenskej republiky a ďalšie legislatívne predpisy stanovujú zabezpečenie starostlivosti o životné prostredie krajiny, podnikateľských subjektov a neposlednom rade obyvateľstva. Pribúdaním populácie a priemyselných podnikov sa zvýšilo využívanie prírodných zdrojov, čo vedie k zvýšeniu záujmu o životné prostredie a ekologickú rovnováhu. Preto tak priemyselné podniky ako aj obyvateľstvo majú záujem o riešenie environmentálnej politiky. Na uplatňovanie a preskúmanie environmentálnej politiky sa používa časť systému manažérstva kvality, a to systém environmentálneho manažérstva. Jedná sa o dobrovoľný nástroj pre neustále zlepšovanie vplyvu organizácií na životné prostredie, ktorý vedie k znižovaniu environmentálnych vplyvov. Organizácie k systému zavedenia riadenia ochrany životného prostredia pristupujú väčšinou dobrovoľne, čo má v súčasnosti veľký význam na zlepšovanie ich ekonomickej výkonnosti. Implementácia systémov environmentálneho manažérstva prináša organizáciám uplatnenie v národnej a medzinárodnej konkurencii, zlepšenie verejného vnímania podniku, súlad so zákonmi, minimalizáciu rizika environmentálnej zodpovednosti, zníženie odpadov, spotreby zdrojov, čo vedie k zníženiu nákladov.

Táto publikácia sa zaoberá popisom vytvorenia, implementácie, udržiavania a zlepšovania systému environmentálneho manažérstva a jeho integráciu v rámci iných systémov manažérstva, právnymi požiadavkami v oblasti ochrany životného prostredia v organizáciách ako aj implementáciou EMAS v SR. Okrem toho sa táto publikácia venuje aj spôsobom ako preverovať aj také elementy manažérskeho systému, ako je komplexnosť identifikácie a určovania významnosti environmentálnych aspektov, vhodnosť komunikácie, dostupnosť zdrojov, havarijná pripravenosť alebo efektívnosť nápravnej a preventívnej činnosti.

Autori	Ing. Lenka Lackóová, PhD. doc. Ing. Klaudia Halászová, PhD.
Názov	ENVIRONMENTÁLNE MANAŽÉRSTVO
Určené	Pre študentov SPU
Vydavateľ	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Vydanie	Prvé
Vytlačené	December 2015
Náklad	150 kusov
Počet strán	106
AH-VH	7,32-7,5
Tlač	Vydavateľstvo SPU v Nitre
ISBN 978-80-552-1435-1	Cena 5,30 €

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.
Za odbornú náplň vydania zodpovedajú autori.

